

RISICO EN ECOLOGISCHE EVALUATIE PODIUMPRODUCTIE

PRAKTIJKFICHES

ACTIEDOMEIN: onderhoud

REcoEP ontwikkelt praktische tips en tools voor duurzame podiumtechnieken. Het project verzamelt tips en goede praktijken uit de podiumsector en aanverwante sectoren en vertaalt deze naar praktijkadviezen voor de werkvloer.

Het uitgangspunt van REcoEP is "gezond verstand". Duurzaamheid is in eerste instantie een kwestie van attitudes ten opzichte van de activiteiten die men uitvoert. Bewust omgaan met materialen, werktuigen en energie zijn geen revolutionaire stappen om duurzamer te werken. Maar het nut ervan moet duidelijk zijn. REcoEP combineert praktijk met theorie om een duurzaamheid op de werkvloer een vanzelfsprekendheid te maken.

Over de praktijkfiches:

De praktijkfiches vatten alle relevante informatie samen in praktische tips en adviezen die meteen toepasbaar zijn op de werkvloer. Links naar bijkomende informatie en wettelijke bepalingen worden eveneens vermeld.

Deze praktijkfiches zijn een "work in progress", en geenszins compleet. Wij werken permanent aan de uitbreiding en verfijning van deze adviezen. Indien u zelf een bijdrage wil leveren kan u steeds contact opnemen met jan@podiumtechnieken.be.

Alle teksten en tools zijn gratis beschikbaar op www.podiumtechnieken.be/onderzoek en mogen vrij gebruikt en verspreid worden onder de voorwaarden van de Creative Commons Naamsvermelding – Niet Commercieel – Gelijk Delen 2.0 Licentie.

REcoEP kwam tot stand met de steun van het Fonds voor Duurzaam Energie- en Materiaalbeheer, in samenwerking met het Sociaal Fonds voor de Podiumkunsten, STEPP vzw, OPENDOEK vzw en vele collega's.

FONDS DUURZAAM
MATERIALEN- EN
ENERGIEBEHEER

podiumkunsten.be STEPP

OPENDOEK
INSTITUUT VOOR
KUNSTEN EN CULTUUR

CLUSTERS VAN PRAKTIJKEN

CODE	PRAKTIJK	MIDDEL
P0001	Bewaar onderdelen van oude of kapotte toestellen	Audiovisuele techniek Belichting Draadloze toestellen Speciale effecten Podiummechanica Elektrische installatie Geluid
P0002	Herstel en gebruik toestellen tot ze niet meer herstelbaar zijn	Audiovisuele techniek Belichting Draadloze toestellen Speciale effecten Podiummechanica Elektrische installatie Geluid
P0003	Spring zuinig om met onderhoudsproducten	Audiovisuele techniek Belichting Textiel Draadloze toestellen Speciale effecten Podiummechanica Elektrische installatie Geluid

CODE	PRAKTIJK	MIDDEL
P0006	Gebruik onderhoudsproducten met het RoHS-label	Belichting Geluid Draadloze toestellen Audiovisuele techniek
P0007	Gebruik CFK-arme producten	Belichting Geluid Draadloze toestellen Verf, lijm, vernis Décor Textiel Speciale effecten

SAMENVATTING:

Bewaar onderdelen van oude of kapotte toestellen als wisselstukken voor andere toestellen.

PROBLEEMSTELLING:

Om een lange levensduur van een toestel te garanderen moeten we er zeker van zijn dat het toestel hersteld kan worden. Omdat een groot deel van de technische apparatuur een vrij lange levenscyclus heeft moeten we van de leverancier de zekerheid krijgen dat de componenten gedurende een lange periode beschikbaar blijven.

Een lange levensduur van het toestel, betekent ook minder afval, en minder investeringskosten vermits er minder vaak nieuwe toestellen moeten worden aangekocht.

MAATREGELEN:

- Bewaar wisselstukken uit defecte toestellen voor het herstellen van andere toestellen.
- Werk met standaardcomponenten en compatiebele toestellen voor een maximale uitwisselbaarheid van wisselstukken.
- Let op de herstelbaarheid bij de keuze en aankoop van toestellen
- Bouw kennis en expertise op over nieuwe technologieën en toestellen
- Gooi toestellen enkel weg als zij niet meer hersteld kunnen worden

SAMENVATTING:

Herstel en gebruik toestellen tot ze niet meer herstelbaar zijn. Op deze manier optimaliseer je de levensduur van het toestel, en voorkom je overmatige productie van elektronisch afval of e-waste.

PROBLEEMSTELLING:

Als maar vaker worden toestellen weggegooid ook al zijn zij perfect herstelbaar. Volgens het Europees Comité voor Leefmilieu, Volksgezondheid en Voedselveiligheid is 5-20% van het elektronisch afval –of e-waste -in Europa perfect herstelbaar of zelfs helemaal niet defect¹. Bovendien maakt de complexere technologie het ook moeilijker en duurder om toestellen te herstellen.

Om het aandeel elektronisch afval in te perken moeten toestellen zo lang mogelijk meegaan. Dit kan onder andere door defecte toestellen zoveel mogelijk te herstellen in plaats van ze te vervangen.

MAATREGELEN:

- Gooi toestellen enkel weg als zij niet meer hersteld kunnen worden
- Bewaar wisselstukken uit defecte toestellen voor het herstellen van andere toestellen
- Let op de herstelbaarheid bij de keuze en aankoop van toestellen
- Bouw kennis en expertise op over nieuwe technologieën en toestellen
- Werk met standaardcomponenten en compatiebele toestellen voor een maximale uitwisselbaarheid van wisselstukken.

¹ http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/envi/am/809/809098/809098en.pdf

P0003 Spring zuinig om met onderhoudsproducten.

SAMENVATTING:

Onderhoudsproducten bevatten vaak vluchtige stoffen en zware metalen om hun antistatische en ontvettende eigenschappen mogelijk te maken. Deze stoffen zijn gevaarlijk voor mens en milieu. Spring dus zuinig om met onderhoudsproducten.

PROBLEEMSTELLING:

Onderhoudsproducten bevatten vaak vluchtige stoffen en zware metalen om hun antistatische en ontvettende eigenschappen mogelijk te maken. Deze stoffen zijn gevaarlijk voor mens en milieu. Het is dan ook belangrijk om het gebruik ervan te beperken.

MAATREGELEN:

- Spring zuinig om met onderhoudsproducten
- Gebruik duurzame of alternatieve onderhoudsproducten
- Let op het RoHS-label en andere ecolabels

LINKS:

- <http://www.labelinfo.be>
- <http://ec.europa.eu/ecat>
- <http://www.rohsguide.com>

SAMENVATTING:

Onderhoudsproducten bevatten soms schadelijke stoffen en zware metalen om de producten anti-statisch te maken. Deze stoffen zijn niet alleen gevaarlijk voor mens en leefmilieu, maar het zijn vaak ook schaarse of edele materialen die niet of moeilijk gerecupereerd kunnen worden wanneer de toestellen worden weggesmeten. De RoHS-richtlijn beperkt de hoeveelheid schadelijke stoffen en zware metalen in onderhoudsproducten voor elektronische apparatuur. Gebruik dus onderhoudsproducten met een RoHS-label, of maak je eigen ecologisch verantwoorde oplossing van isopropylalcohol en gedistilleerd water om je spots en armaturen mee schoon te maken.

PROBLEEMSTELLING:

Onderhoudsproducten voor elektronische apparatuur moeten vaak antistatisch zijn om de apparatuur te beschermen en de levensduur te verlengen. Lampen en armaturen gaan bijvoorbeeld langer mee wanneer zij met een anti-statisch product worden schoongemaakt, omdat zij dan minder stof aantrekken en zo hittepunten voorkomen. De anti-statische eigenschap van de onderhoudsproducten wordt meestal verkregen door het gebruik van zware metalen en schadelijke stoffen. Wanneer deze in het leefmilieu terechtkomen, bijvoorbeeld op een stort, of bij verbranding, vormen deze stoffen een aanzienlijk risico voor mens en milieu. Gezien de hoge gebruiksgraad van elektronische apparatuur in de podiumsector, en de beperkte recyclagemogelijkheden ervan wordt dit risico steeds groter.

Het RoHS label is een Europese richtlijn die het gebruik van zes schadelijke stoffen in elektronica en elektrische apparatuur beperkt: lood, kwik, cadmium, hexavalent chromium, polygebromineerde bifenylen en polygebromeerde difenylether. Deze richtlijn is niet specifiek gericht op onderhoudsproducten, maar een aantal producenten past deze toch toe om duurzamere onderhoudsproducten te kunnen aanbieden.

Als alternatief kan men ook een lichte oplossing van isopropylalcohol en gedistilleerd water gebruiken om spots en armaturen met een anti-statisch product schoon te maken. Isopropylalcohol en gedistilleerd water zijn in vrijwel elke apotheek verkrijgbaar, en vormen geen gevaar voor mens en leefmilieu.

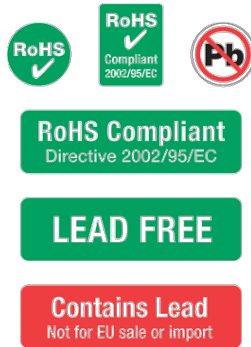
MAATREGELEN:

- Gebruik onderhoudsproducten voorzien van een RoHS-label

- Gebruik desnoods alternatieve producten

LINKS:

- <http://www.rohsguide.com>

SAMENVATTING:

Elektrische toestellen en spuitbussen bevatten soms nog CFK's. Deze zijn vooral berucht om hun schadelijk effect op de ozonlaag, waardoor er meer kankerverwekkende UV-straling het aardoppervlakt bereikt. Het Montrealprotocol uit 1989 legt het gebruik van CFK's aan banden, maar verbiedt het niet. Intussen zijn er echter genoeg alternatieven om voor CFK-vrije producten en toestellen te kunnen kiezen.

PROBLEEMSTELLING:

CFK's of *chloorfluorkoolstofverbindingen* warden een discussiethema in de jaren 80, toen men voor het eerst het gevaar van het gat in de ozonlaag op grote schaal begon in te zien. CFK's tasten de ozonlaag aan, die mens en milieu beschermt van schadelijke straling van de zon. Het gat in de ozonlaag zorgt onder meer voor een hoger risico op huidkanker door zonnestraling, en speelt een grote rol in het smelten van de ijskappen.

In 1989 werd het Montrealprotocol ondertekend dat het gebruik van CFK's aan banden legt. CFK's komen vooral voor in frigo's, diepvriezers, airco's en als drijfmiddel in spuitbussen. Sindsdien zijn er meer producten op de markt die aan verschillende duurzaamheidsnormen voldoen. Zo bevatten spuitbussen steeds vaker geen CFK's meer. Toch bestaan ze nog, en moet er goed opgelet worden wanneer men spuitbussen, frigo's of andere mogelijk CFK-houdende toestellen of producten aankoopt.

MAATREGELEN:

- Gebruik CFK-vrije producten
- Gebruik desnoods alternatieve producten
- Spring zuinig om met producten

LINKS:

- http://ozone.unep.org/new_site/en/montreal_protocol.php